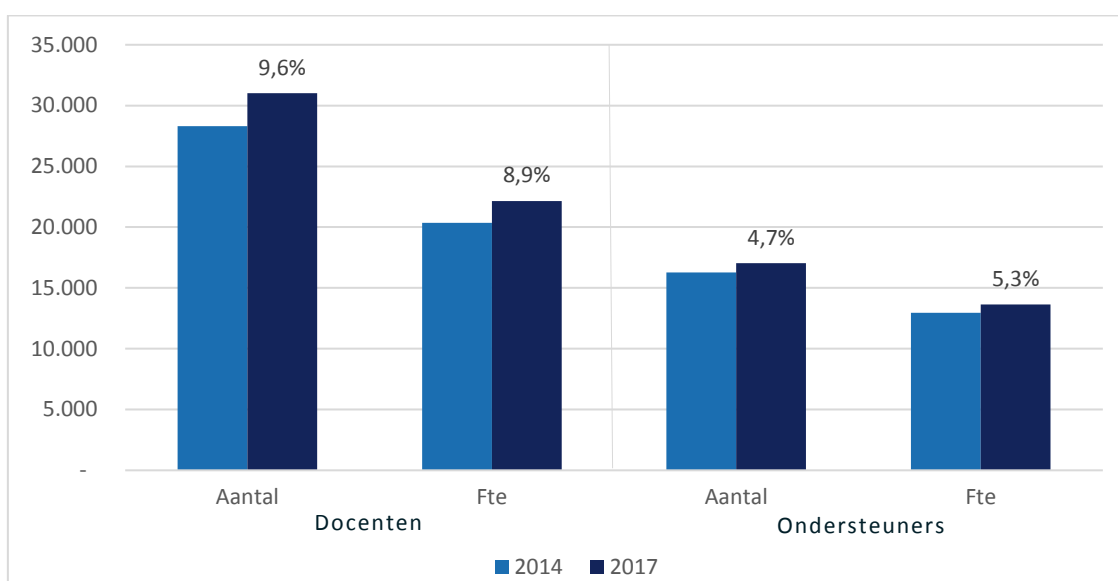

HBO-Personeel 2017

Ontwikkelingen in het personeelsbestand van hogescholen

In 2017 hadden de 37 hogescholen¹ in Nederland samen 48.128 medewerkers in dienst. Uitgedrukt in voltijds werkenden bedroeg de totale omvang 35.821 formatie-eenheden (fte's). Ten opzichte van 2014 is het personeelsbestand als geheel met 5,9% gegroeid. Deze groei heeft zich vooral voorgedaan in de jaren 2015 en 2016. In 2017 is de omvang ongeveer stabiel gebleven.

Figuur: ontwikkeling personeel hogescholen

Meer docenten

Het grootste deel van het personeelsbestand houdt zich bezig met docerende werkzaamheden. Daar heeft zich ook de grootste groei voorgedaan: sinds 2014 is het aantal docenten² met 9,6% toegenomen. Bij het ondersteunende personeel bedroeg de groei in dezelfde periode 4,7%. Doordat er vooral is geïnvesteerd in onderwijsgevend personeel is de verhouding tussen docenten en ondersteuners (de dop/obp-ratio) in de periode 2014-2017 met 3% gestegen.

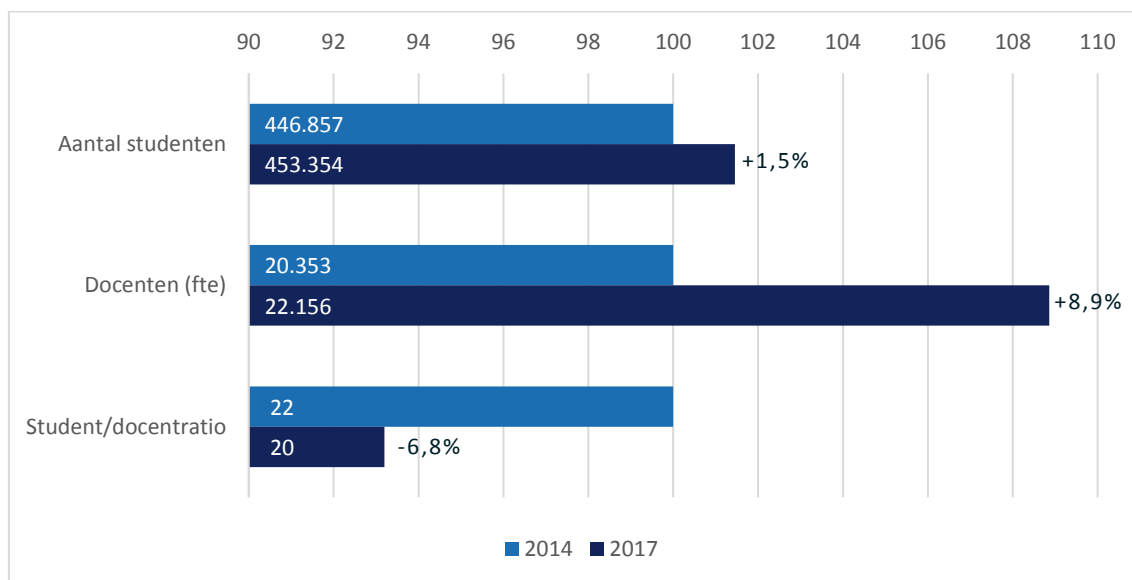
Minder studenten per docent

Het aantal ingeschreven studenten heeft zich de afgelopen jaren minder sterk ontwikkeld dan de personeelsomvang: tussen 2014 en 2017 bedroeg de groei van het totaal aantal

¹ Met ingang van 1 januari 2018 zijn er 36 bekostigde hogescholen door de fusie van NHL Stenden Hogeschool. De detailtabellen per hogeschool zijn t/m 2017 nog gebaseerd op de afzonderlijke instellingen; in volgende publicaties waarin ook cijfers ná een fusie zijn opgenomen worden historische data geaggregeerd.

² In de cao-hbo wordt onderscheid gemaakt tussen onderwijzend en onderzoekpersoneel (dop) enerzijds en ondersteunend en beheerspersoneel (obp) anderzijds. Gemakshalve wordt in deze publicatie gesproken over 'docenten' en 'ondersteuners'.

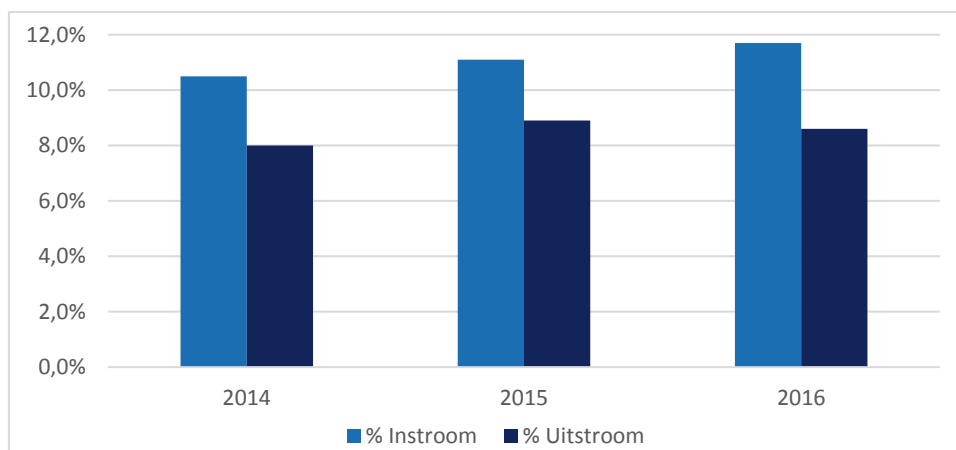
ingeschreven studenten 1,5%, tegenover een onderwijsgevende formatie die met 8,9% is toegenomen. Het gevolg daarvan is dat het aantal studenten per fulltime docent, de zogeheten student/docentratio, met 6,8% is gedaald.

Figuur: ontwikkeling studentenaantallen, onderwijsgevende formatie en student/docentratio (2014 = 100)

Dynamische sector

De toename van de personeelsomvang past in een trend waarbij de instroom hoger ligt dan de uitstroom. In 2016 zijn zowel het instroompercentage (11,7%) als het uitstroompercentage (8,6%) bij hogescholen hoger dan gemiddeld binnen de overheid en het onderwijs (O&O). Ter vergelijking: O&O-breed gold in 2016 een instroompercentage van 7,3% en een uitstroompercentage van 6,9% van het aantal werkzame personen (Ministerie van BZK, 2017). Voor 2017 zijn deze percentages nog niet bekend. Het is wel duidelijk dat het hbo een relatief mobiele sector is.

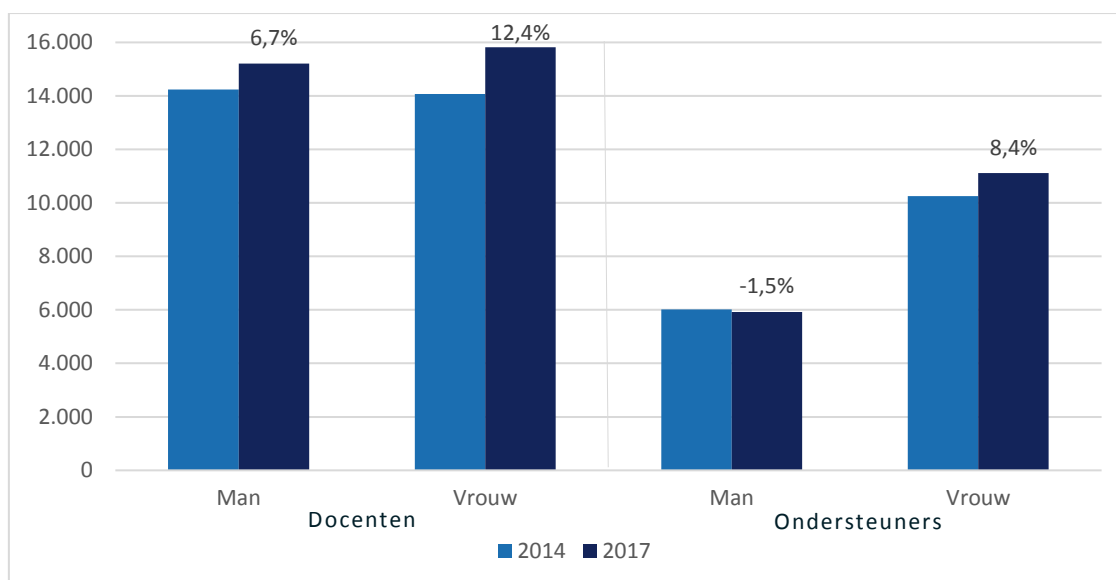

Figuur: ontwikkeling in- en uitstroompercentages hbo

Voor het hbo is de verbinding tussen het onderwijs en de praktijk waarvoor wordt opgeleid van groot belang. Die verbinding is bijvoorbeeld terug te zien in het feit dat één op de vijf docenten meerdere banen heeft, hetzij in een dienstverband, hetzij als ondernemer (Zestor, 2017a). De aanstellingsomvang van docenten is gemiddeld genomen kleiner dan die van het ondersteunende personeel (0,71 versus 0,80 in 2017).

Meer vrouwen

Vrouwen maken een steeds groter deel uit van het personeelsbestand. Hun aantal is sinds 2014 met 9,0% toegenomen, terwijl de toename onder mannen slechts 2,2% bedroeg. Onder het ondersteunende personeel is het aantal werkzame mannen tussen 2014 en 2017 zelfs afgenomen. De instroomtoename was het sterkst bij vrouwelijke docenten.

Figuur: ontwikkeling aantal mannelijke en vrouwelijke personeelsleden

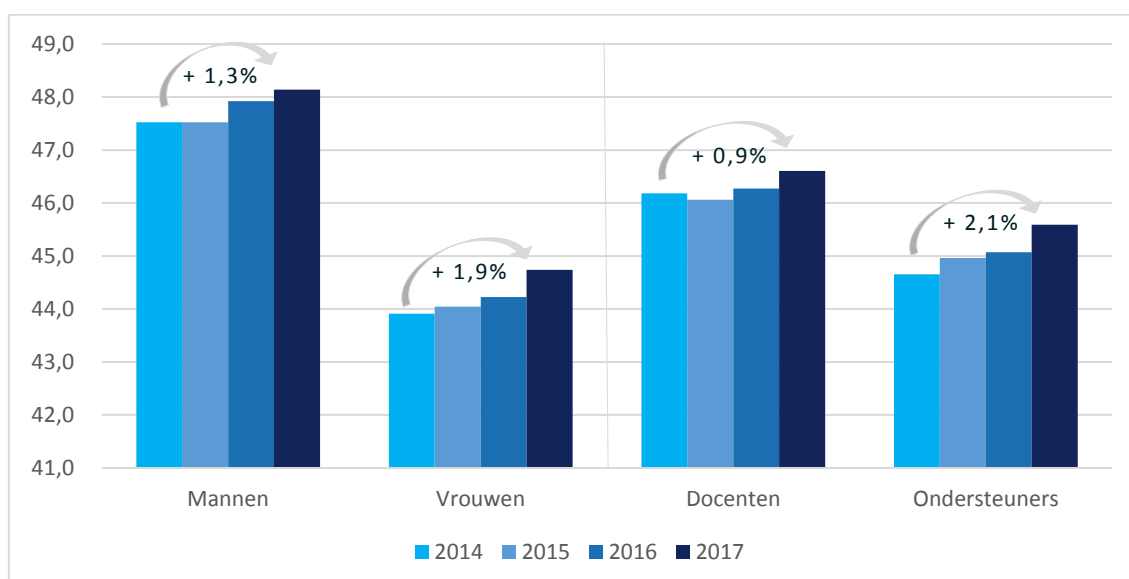
De gemiddelde aanstellingsomvang van het docerende personeel is sinds 2014 licht afgenomen, waarschijnlijk een eerste effect van het toegenomen aantal vrouwen dat in de sector werkzaam is. Vrouwen hebben gemiddeld genomen een kleinere aanstellingsomvang dan mannen (0,71 versus 0,78 in 2017). De Arbeidsmarktmonitor (Zestor, 2017a) merkt op dat de goede mogelijkheid die de sector biedt om in deeltijd te werken een aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde vormt.

Het aandeel vrouwen bedraagt 56% in 2017, waar dat in 2014 nog 54% was. Ook het aandeel vrouwen in de hogere functieniveaus (vanaf schaal 13) is gestegen van 39% in 2014 naar 42% in 2017. Van de 79 bestuurders in het hbo per 1/1/2018 zijn er 29 vrouw: een aandeel van ruim 35%. Het aandeel vrouwelijke collegevoorzitters bedroeg ruim 30% (Vereniging Hogescholen, 2017). Met meer dan 35% vrouwen in de Colleges van Bestuur doen hogescholen het goed in vergelijking met het bedrijfsleven, waar het aandeel fors achterblijft. Op het vlak van genderdiversiteit streeft de sector ernaar een situatie te creëren waarin het aandeel vrouwen in de hogere functies een volledige afspiegeling vormen van de bevolking.

Op het vlak van culturele diversiteit streeft de sector naar een personeelsbestand dat, meer dan nu, overeenkomt met de studentenpopulatie. Met 5,6% in 2016 (Ministerie van BZK, 2017) is het aandeel personeelsleden met een niet-westerse migratieachtergrond nog beduidend lager dan het aandeel studenten met een niet-westerse migratieachtergrond (16% in 2017; Vereniging Hogescholen, 2017). Het hbo heeft zich vorig jaar uitgesproken voor het vormen van een diversiteitspact waarin wordt gestreefd naar een personeelsbestand dat voor 20% bestaat uit Nederlanders met een niet-westerse migratieachtergrond.

Bevlogen hogeschoolmedewerkers

De gemiddelde leeftijd van het personeelsbestand is, ondanks de relatief lage gemiddelde leeftijd van nieuw ingestroomd personeel, sinds 2014 met ruim een half jaar gestegen. De grootste stijging heeft zich bij vrouwelijke ondersteuners voorgedaan: van 42,9 in 2014 naar 44,0 in 2017.

Figuur: ontwikkeling van de gemiddelde leeftijd

De leeftijdstoename hangt samen met de landelijk gestegen uittredeleeftijd als gevolg van de Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd. In het hbo gaan werknemers doorgaans later met pensioen dan gemiddeld genomen bij de overheid en in het onderwijs: in 2016 is men gemiddeld 64,5 jaar bij aanvang van de pensionering (inclusief deeltijdpensioen), tegenover 63,9 jaar voor overheid en onderwijs als geheel (Ministerie van BZK, 2017). De relatief hoge uittredeleeftijd toont nog eens aan hoe belangrijk het is om invulling te geven aan een duurzaam-inzetbaarheidsbeleid waardoor medewerkers hun werk vitaal en gemotiveerd kunnen uitvoeren. Zeer positief is wat dat betreft het feit dat de gemiddelde leeftijd stijgt, terwijl het gemiddelde verzuimpercentage in het hbo (4,15% in 2016) structureel lager ligt dan het onderwijsgemiddelde (4,9% in 2016; Zestor, 2017b).

Hogescholen kunnen bogen op een groot aantal bevlogen medewerkers. Zo is de medewerkertevredenheid hoog: ruim acht op de tien hbo-medewerkers is (zeer) tevreden over

de eigen baan (Zestor, 2017a). Deze tevredenheid zien we ook terug in de beroepstrots: van docenten en leidinggevendenden geeft ruim negen op de tien personeelsleden aan trots te zijn op het werk; bij ondersteunend personeel is dat acht op de tien. Het hbo onderscheidt zich met deze score in positieve zin van de andere onderwijssectoren en de overheid als geheel.

Verantwoording

De personeelscijfers die gebruikt zijn in deze factsheet zijn grotendeels ontleend aan de Registratie Arbeidsrelaties Hoger Onderwijs (Raho). Jaarlijks ontvangt de Vereniging Hogescholen van elke hogeschool informatie over de samenstelling van het personeelsbestand. Deze informatie wordt na een bewerkingslag opgenomen in het Raho, dat de vereniging namens de hogescholen sinds 1995 in beheer heeft. Het Raho bevat geanonimiseerde gegevens over alle aanstellingen, zoals salaris-, functie- en persoonskenmerken. De gegevens hebben betrekking op de maand oktober van elk jaar en geven een overzicht van het personeel in loondienst op dat peilmoment.

Deze factsheet gaat in op de meest recente gegevens in het Raho: de cijfers voor oktober 2017. Om de personele ontwikkelingen te kunnen duiden zijn ter vergelijking voorafgaande jaren weergegeven of het jaar 2014.

Meer gedetailleerde informatie kunt u vinden in de kennisbank 'Feiten en Cijfers' op www.vereniginghogescholen.nl.

Overige bronnen die in deze factsheet gebruikt zijn:

- Zestor (2017a), Vergezichten en uitdagingen - arbeidsmarktmonitor voor personeel in het hbo, Den Haag: Zestor.
- Zestor (2017b), Verzuimpaper hbo, Den Haag: Zestor.
- Ministerie van BZK (z.d.), Kennisbank Openbaar Bestuur, geraadpleegd februari 2018 van <https://kennisopenbaarbestuur.nl/>
- Ministerie van BZK (2017), Trends & Cijfers 2017 – werken in de overheid- en onderwijssectoren, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Vereniging Hogescholen (2017), geraadpleegd februari 2018 van www.vereniginghogescholen.nl/actueel/actualiteiten/verslag-symposium-diversiteit-doet-ertoe/

Uitgave   Maart 2018
Vereniging Hogescholen
Prinsessegracht 21
Postbus 123
2501 CC Den Haag
T 070 312 21 21
F 070 312 21 00
E info@vereniginghogescholen.nl

